

[Kjeld Olesen.]

at vi ikke som det lille land skal stille os op og forsøge at lære de store noget. Det er, når vi anlægger mere moralske holdninger. Men socialdemokratiet vil, at vi også skal anlægge moralske holdninger. I mange situationer har vi nærmest en forpligtelse til det, fordi udenrigspolitik også må indeholde elementer, der ikke kan gøres logisk op i fordele og strategi. Vi har talrige gange kritiseret og fordømt andre. For eksempel igennem årene forskellige forhold i Østeuropa. Vi har gjort det over for Grækenland, Spanien og Portugal. Vi har gjort det, og bør stadig gøre det, over for militærjuntaen i Chile, og der vil desværre nok også komme fremtidige tilfælde, hvor det klare standpunkt er nødvendigt, også for at skabe en balance over for en ensidig pragmatisk tankegang hos andre.

I dag protesterer vi ikke over forholdene i Spanien og Portugal. I dag støtter vi de kræfter i Portugal, der ønsker en demokratisk udvikling.

I dag protesterer vi heller ikke over forholdene i Spanien, men iagttager de spæde spirer til en mere liberal og demokratisk udvikling, uden at vi ved noget om, hvorvidt nattefrosen atter vil sætte ind og ødelægge.

I hele verden har man opgjort antallet af, hvad vi forstår ved egentlige demokratier, til en ca. 25 stykker. Resten er opdelt i styreformere spændende fra dem, der arbejder sig henimod demokratiet, men endnu ikke har forudsætninger for det, til de mest ensrettede og autoritære systemer. Hvis vor holdning til andre udelukkende var baseret på en sammenligning med os selv, ville det være en indsnævret samling lande, vi kunne samarbejde med.

Afgørende er, at vi forsøger at forstå baggrunden og de betingelser, man arbejder under f. eks. i mange udviklingslande. Det gælder i øvrigt også mange af de partier, som har den demokratiske socialisme som en målsætning, men altså ikke virker i et flerpartisystem som vort eget.

Socialdemokratiets eller rettere socialdemokratiernes forhold til disse partier er et meget aktuelt emne, som skal behandles på det socialdemokratiske topledermøde, der finder sted i Helsingør i den kommende weekend.

Jeg mindes mange tidligere udenrigspolitiske debatter, hvor den store strid har stået omkring det sikkerhedspolitiske og vort medlemskab af NATO. Denne diskussion har kun en

mulighed i dag, hvis nogle fanatikere ikke kan komme ud af vanen eller intet har lært af den seneste udvikling.

Vi har for nylig kunnet afslutte første akt af konferencen om fred og sikkerhed i Europa i Helsingfors, og som udenrigsministeren nævnte, har vi også set de første mere håndgribelige resultater. Men selv om det er for tidligt at henfalde til den helt store optimisme, er der målt med tidligere tids skarphed mellem øst og vest tale om betragtelige fremskridt. Lægger vi dette sammen med de igangværende MBFR-forhandlinger i Wien, ser vi nogle stadig tydeligere tegn på den politiske afspænding.

Hvad vi stadig væk må afvente, er den militære afspænding i vor del af verden. Tværtimod er det med en stigende forundring, at vi må iagttage den militære udvikling inden for Warszawa-pagten: alt imens der har været forhandlet fred og afspænding, har de østeuropæiske lande udviklet og moderniseret deres konventionelle styrker. Vi savner stadig en forklaring på disse ihærdige bestræbelser.

Ligeledes savner vi svar på, hvorfor man finder tiden inde til en så stærk forøgelse af den maritime aktivitet, som vi er vidne til. Der er tale om en opbygning, der ligger langt ud over, hvad der er nødvendigt til defensive formål, og hvad der for os danskere virker endnu mere uforståeligt, er den stærkt forøgede flådeaktivitet omkring vore kyster. Vi har vanskeligt ved at forstå, hvorfor stadig flere landgangsfartøjer skal sejle omkring Sjælland. Vi har ligeledes vanskeligt ved at forstå, at det skulle være nødvendigt at henlægge flådeaktiviteten stadig længere op i Kattegat.

Det er fra kinesisk side flere gange blevet påpeget, at vi er naive i de vestlige lande, at vi ikke forstår, hvad der er den virkelige hensigt. Vi tror ikke på denne påstand, men vi vil gerne gøre klart, at en virkelig afspænding kun har mening, når den omfatter såvel en politisk som en militær afspænding. At gå ind på den ene og optrappe den anden savner enhver form for logik. At skabe den nødvendige troværdighed er en forpligtelse, der påhviler begge parter.

Udenrigsministeren gjorde forståeligt en del ud af ministerpræsident Tindemans' rapport. Når det gælder det udenrigspolitiske samarbejde inden for EF, gav socialdemokratiet udtryk for sine synspunkter under Tindemans' besøg i København for nylig. Det ligger ikke unaturligt på linje med de bemærkninger, som uden-